

**CONTRIBUȚII LA STUDIUL NUMELOR
DE FAMILIE DIN ROMÂNIA
(III)***

Dumitru LOȘONȚI
Institutul de Lingvistică și Istorie Literară
„Sextil Pușcariu” al Academia Române, Cluj-Napoca
(România)

Abstract

This study analyzes from an etymological standpoint an impressive number of surnames found in Romania, surnames existing in onomastics materials or works or in the (former) lists with telephone subscribers from several counties. Due to the rich inventory of names and variants, the author managed to establish convincing etymologies and also to correct many explanations given so far or to complete them with necessary clarifications.

Key-words: *hypocoristic form, Bulgarian, Hungarian, Serbian, Polish*

Résumé

Dans cette étude on analyse du point de vue étymologique un nombre impressionnant de noms de famille de Roumanie, noms existants dans des travaux et des ouvrages d'onomastique ou dans des listes (anciennes) avec les abonnés téléphoniques de plusieurs départements. Grâce au riche inventaire de noms et de variantes, l'auteur a réussi à établir des étymologies convaincantes et aussi à corriger de nombreuses explications données jusqu'à présent ou à les compléter par les éclaircissements nécessaires.

Mots-clés : *hypocoristique, bulgare, hongrois, serbe, polonais*

FABBRO (PASB 71, PATM 88), *Fabro* (LATB 433; PASB 71, 237) este nume italian (vezi De Felice CI 76, 295).

FABRITI (PATM 330), cf. it. *Fabbretti, Fabretti* (vezi De Felice CI 295).

FACCENDA (LATB 433) este nume italian, provenit din *faccenda* 'treabă, ocupație', 'fapt, situație, întâmplare'.

FACKELMAN (PATM 88) e nume german, întâlnit și la maghiari (vezi Murádin EMCs 141).

---

* Partea I a apărut în SCOL, XI, nr. 1–2/2018:70–89, iar partea a II-a, în SCOL, XIII, nr. 1–2/2020: 42–50.

FAGAN, FAGEAN, FĂGAN. Dacă *Fagan* (LATB 433, PATM 88) este o variantă grafică pentru *Făgan* (PAHD 100), avem de-a face, foarte probabil, cu un derivat de la *Fagu*, toponime majore (vezi numele de sate în GJ și MH, inexistente astăzi: *Dicționarul toponimic al României. Oltenia (DTRO)*, III. Sub redacția prof. univ. dr. Gheorghe Bolocan, Craiova, Editura Universitaria, 2002, p. 6) ori minore, sau n. fam. (vezi PACS 61). Tot de la aceste baze e derivat și *Fagean (ibid.)*, dar cu suf. *-ean*.

N-ar fi exclus ca *Fagan* să fie it. *Fagan* (vezi De Felice DCI 120).

FAGHIAȘ (LATB 433) este ung. *Faggyas*, atestat din 1413, provenit din *faggyas* ‘lumânărar’ (vezi Kázmér).

FAGIOLO (LATB 433) este nume italian, provenit din *fagiolo* ‘fasole’.

FAGHIURA este considerat de Iordan DNFR „același” cu *Faghivra*, căruia nu-i poate indica etimologia.

Numele se întâlnește mai ales în Transilvania (PAAB 76, 197, 295; PAHD 131; PASB 71, 189) etc. și, ortografiat și *Fagiura*, în București (LATB 433).

Este ung. *Fagyura* (vezi Murádin EMCs 139).

FAGU (LATB 433; PAAG 172; PACS 61; PAVR 53, 102) provine din *fag*. Cf. și it. *Fago* (De Felice DCI 120).

FAI, FAJI, FAY. *Fai*, comparat de Iordan DNFR cu „ung. *fái* ‘care crește pe copaci’, este ung. *Fái*, provenit din *fái*, variantă a lui *fáji* ‘persoană originară din Fáj (Ungaria)’ (Kázmér).

Aceeași explicație o au și *Faji* (LADJ 110), *Fay* (PASB 169, 202).

FALA, FALĂ. *Fală* este o creație românească din *fală* ‘laudă mare, strălucire; mândrie, fudulie’ (Iordan DNFR), dar poate fi și ung. *Fala*, explicat de Kázmér ca hipocoristic de la *Falkus*.

FALAETARU, FALAITAR, FĂLĂITAR, FĂLĂITARU. *Falaetaru* (LATB 433), *Falaitar* (PAHD 168), *Fălăitar* (PAAB 251, PAHD 107), *Fălăitaru* (Densusianu ȚH 76) poate proveni din *falaitar* 1. ‘călăreț care preceda o trăsură domnească sau boierească’; 2. ‘vizitiu care conducea o trăsură cu patru cai călărind unul din caii din față’ (MDA), dar poate fi și ung. *Fallajtár*, atestat din 1521, provenit din *fallajtár*, variantă a lui *fullajtár* (vezi Kázmér) ‘(învechit) călăreț înaintaș’; ‘învechit) surugiui’; ‘(ironic) lacheu’ (DMR).

FALAMAȘ, FĂLĂMAȘ, FĂLĂMOȘ. *Falamaș*, înregistrat de Iordan DNFR fără etimologie, este o variantă (grafică) a lui *Fălămaș*, explicat de Tomici-Andronache OD din ung. *felemás* ‘desperecheat’.

Provine din ung. *Felemás*, atestat din 1523 și explicat de Kázmér din *felemás* cu sensul, probabil, de ‘neîndemânatic, stângaci, neajutorat; cu defect fizic’ („? ‘ügyetlen, testi hibás’ ”).

E foarte probabil ca *Fălămoș*, comparat, „pt. temă”, de Iordan DNFR cu ung. *falám* ‘antena (a insectelor)’, să fie o greșeală de transcriere în loc de *Fălămaș*.

FALCA (DFNFM; LATB 433; PAHD 90, 131; PASM 59; PATM 89 etc.) poate proveni din *falcă* sau poate fi ung. *Falka*, atestat din 1509, provenit din *Falka*, hipocoristic de la *Falkus* (vezi Kázmér), ori pol. *Falka* (vezi Taszyckiego).

FALCAN, FĂLCAN, explicat de Iordan DNFR de la *fălcăn*, „augmentativ, absent în dicționare, al lui *falcă*”, e derivat, cu suf. *-an*, de la *Falca, Falcă*.

Pentru *Falcan*, cf. și pol. *Falkan* (Taszyckiego).

FALCAȘ, FALCOȘ, FALCUȘ, FĂLCUȘ. *Falcaș* poate fi, într-adevăr, un derivat, cu suf. *-aș*, de la n. fam. *Falcă*, cum indică Tomici-Andronache OD (nu de la *falcă*, cum dă Iordan DNFR), în cazul în care e vorba de o formă grafică a lui *Fălcaș*, *-aș* fiind un sufix accentuat.

Falcoș poate proveni foarte bine, cum menționează Iordan DNFR, din adj. *falcoș*, chiar dacă acesta lipsește din dicționare. Sufixul neaccentuat *-oș* este productiv mai ales în nord, nord-vestul Transilvaniei (vezi, pe larg, Király Francisc, *Etimologia. Etimologii. Curs special de Etimologia limbii române*, Timișoara, Tipografia Universității din Timișoara, 1988, p. 139–148).

Tomici-Andronache OD explică greșit antroponimul din „*fălcoș* [sic!] ‘cu fălcile mari; mânăcios’ (<*falcă* și suf. *-oș*)”, un asemenea derivat neexistând în limba română.

Falcus, Falcuș, Fălcus pot fi grafii pentru *Fălcuș*, nume derivat, cum arată și Tomici-Andronache OD, de la *Falcă*.

În unele cazuri, *Falcaș, Falcoș, Falcuș/Fălcuș* pot fi n. fam. ung. *Falkas, Falkos, Falkus*, explicate de Kázmér din prenumele *Falkas, Falkos, Falkus*.

FALIK (LATB 434) este pol. *Falek* (vezi Taszyckiego).

FALICA, FALICĂ. *Falică* (LATB 434) e un derivat, cu suf. *-ică*, de la *Fală*.

FALICIU (LATB 434), în caz că e o formă grafică pentru *Făliciu*, poate fi un derivat, cu suf. *-ici*, de la *Fală* sau *Fălie* (= *Felie*).

FALCONE (PABN 38) e nume italian (vezi De Felice 121).

FALCOVSCHI (LATB 434) este pol. *Falkowski* (Taszyckiego).

FALC, FALK. *Falc* (PAHD 84), *Falk* (PAAB 375, PAHD 90, PASB 202) este germ. *Falk* (vezi Fleischer DP 152). Cf. și pol. *Falk* (vezi Taszyckiego).

FALNAGHI (PABR 41) este ung. *Falnagy* < *falnagy*, variantă a lui *fónagy* ‘primar’.

FALNICU (PAAG 70, PACJ 113) provine din adj. *falnic*.

FALON, comparat de Iordan DNFR cu ung. *faló* ‘mâncău’, ar putea proveni din *falon*, variantă a lui *felon* ‘veșmânt preoțesc fără mâneci care se îmbracă la oficierea slujbei peste celelalte haine’ (MDA).

Numele apare ortografiat și *Fallon* (PASB 189).

FALOTĂ (PASB 71) este derivat, cu suf. *-otă*, de la *Fală*.

FALTINSCHI este explicat de Iordan DNFR din pol. *Foltinski*, menționând că „*a* pt. *o* poate fi și o greșeală de transcriere, dar și produsul unei modificări fonetice: *o* > *ă* > *a*”.

Tot forma *Faltinschi* apare și în PACS 61, PATM 89. Este, fără îndoială, nume slav, întâlnit și la maghiari (vezi *Faltinszki*: Murádin EMCs 137).

FALUDI, pe care Iordan DNFR îl consideră, „foarte probabil, gr.”, este ung. *Faludi*, atestat din 1606, provenit din *faludi* ‘persoană originară din Falud’ (vezi Kázmér).

FALUȘI (PATM 89, PAHD 189) este ung. *Falusi*, atestat din 1559, <*falusi* ‘sătean, țăran’ (vezi Kázmér).

FALUVEGHI, FALUVEGI, FOLVEGHI, FOLUVEGHI. *Faluvegi*, înregistrat de Iordan DNFR fără explicație etimologică (formă întâlnită și în PAHD 189, PASB 202) și *Folveghi*, comparat de Tomici-Andronache OD cu ung. *foljó* ‘râu; curent, actual’ și *vegyes* ‘amestecat; divers; felurit’, este ung. *Faluvégi*, atestat din 1469, <*faluvégi* ‘de la capătul satului’ (vezi Kázmér, DMR). Semnalăm și alte forme grafice ale numelui: *Faluveghi* (PAHD 189), *Folveghi*.

FANA poate fi și sb. *Fana* (<*Stefanija*: Grković, Tomici OSCAR), nu numai *Fana* (<*Ștefana*) sau bg. *Fana*, cum dă Iordan DNFR.

FANCEA (PABR 41) este forma de feminin a lui *Fanciu*.

FANCIALI, FANCALI, FONCIOLI. *Fanciali* (PABR 41) este ung. *Fancsali*, care nu provine din ung. *fancsali* ‘acru’, cum indică Tomici-Andronache OD, ci din ung. *fancsali* ‘persoană originară din Fancsal’, Fancsal fiind nume de sate din Transilvania (= rom. Fâncel HR) și Ungaria (vezi Kiss FNEsZ).

Semnalăm și varianta grafică *Foncioli* (PABV 108).

FANDLY (PATM 89) este nume german, întâlnit și la maghiari (vezi Murádin EMCs 141).

FANGLI (DFNFM, LATB 434, PAAB 284, PACJ 113 etc.) este nume maghiar, provenit din magh. (dialectal) *fangli* (< germ. *Fangl* ‘cupă, linguroi, căuș’ (Herbil AOUM 116).

FANICA, considerat de Tomici-Andronache OD același cu *Fănică* (<*Ștefănică*<*Ștefan*) sau *Fane* (<*Șefan*) și suf. *-ică*, poate fi (și) bg. *Fanika* (vezi Ilčev) sau derivat de la *Fana*, *Fană*. Cf. *Anica* < *Ana.Fanica* se întâlnește și în IL (vezi Mocanu NPIL 64).

FANELLA. Iordan DNFR îl explică din gr. *Fanelli(s)*, comparându-l, pentru *-a*, cu „gr. *Fanelakis*, care presupune o temă *Fanela*”.

Fanella e nume italian cea existat sau mai există în București. Tatăl profesoarei C. Fanella (bucureșteancă, cunoștință de-a noastră) era italian.

FANTAZI (PAHD 189) este it. *Fantazzi*, un derivat de la *Fanti* (vezi De Felice DCI 121).

FANTEA (PACJ 113) e derivat, cu suf. *-(e)a*, de la *Fante*.

FANU (Frâncu-Candrea *Moșii* 117, PATM 89) provine din bg. *Fano* (<*Stefan, Teofan*: Ilčev).

FARAONEL (LATB 434, PAIS 331) este derivat, cu suf. *-el*, de la *Faraon*.

FARC, explicat din „ung. *fark* ‘coadă’ ” (Tomici-Andronache OD), este ung. *Fark*, atestat din 1389 < *Fark*, nume laic (vezi Kázmér).

FARCA, comparat de Iordan DNFR cu ung. *fark* ‘coadă’ și cu n. top. *Farca*, *Farcul*, poate fi pol. *Farka* (vezi Taszyckiego).

FARCĂU, FĂRCĂU. *Farcău* este derivat cu suf. *-ău*, dar nu de la „ung. *fark* ‘coadă’ ”, cum dă Iordan DNFR, ci de la *Farc*, *Farca* (cf. și Pătruț SOR 185).

Fărcău (PACJ 114, PAHD 132) este o variantă a lui *Farcău*.

FARCHESCU, FĂRCHESCU. *Farchescu* (PATM 89, 245, 255) = *Fărchescu* (*ibid.* 90, 245) este derivat, cu suf. *-escu*, de la *Farc*, *Farca*.

FARINI (LATB 434) este nume italian (vezi De Felice DCI 121).

FARNAȘ (PABR 42) este ung. *Farnas* <*Farnas*, prenume laic (vezi Kázmér).

FARȚALA, FĂRȚALĂ, FÂRȚALĂ. Iordan DNFR afirmă despre *Farțala* că „tema (*farț-*) există în cuvinte ca *fârță*, *fârțâgău* etc., care înseamnă ‘neastâmpăr’, cu suf. *-(e)ală*”.

Forma *Fărțală* (PATM 220) ne sugerează o altă explicație etimologică. Ar putea fi vorba de „românizarea” bg. *Fărtsalovski* (vezi Ilčev), prin suprimarea suf. *-ovski*.

Prin închiderea (obișnuită) a lui *ă* la *î*, a rezultat varianta *Fârțală* (PATM 212).

FARȚADI nu provine din gr. *Farsatis*, cum dau Iordan DNFR și Tomici-Andronache OD, ci este ung. *Farcádi* < *farcádi* ‘persoană originară din Farcád = rom. *Farțad*, azi *Forțeni* HR’.

Numele apare scris și *Fortodi*, *Forțodi* (PASB 73).

FASULAȘ (PAAG 71) e derivat, cu suf. *-aș*, de la *Fasolă* (*ibid.* 155), *Fasulă*.

FATA, FATĂ, explicat de Iordan DNFR de la *fată*, poate fi și sb. *Fata* < *Fatima* (vezi Grković 318) sau ung. *Fata* < *Fata*, nume laic (vezi Kázmér).

FACHIOL, FATIOL, FATOL, FATYOL. *Fatyol* (PACS 119, PASM 60, PATM 89) este ung. *Fátyol*, provenit din *fátyol* [fájol] ‘voal, văl’. Fără îndoială că *Fachiol* (PACJ 113), *Fatiol* (PABN 38) și *Fatol* (PACJ 114, PATM 89, 313) sunt forme grafice ale aceluiași nume, sunetul [μ] fiind redat literalizat prin *chi*, *ti* sau *t*.

FAURE (PASB 71) este o variantă a lui *Faur*. Cf. *grangur* > *grangure* (DA), *graur* > *graure* (DA), *taur* > *taure* (DLR) etc.

FAVA, explicat de Iordan DNFR din gr. *Favva(s)*, poate fi și it. *Fava* (vezi De Felice DCI 84).

FAVARETTO (PASB 71) este nume italian (vezi De Felice DCI 120).

FAVRE (PATM 90) este nume italian (vezi De Felice CI 58, 290, 296).

FAVRETTO (PAAG 71) este nume italian (vezi De Felice DCI 120).

FĂCĂLĂU, explicat de Tomici-Andronache OD de la „*a făcălui* ‘a amesteca cu făcălețul’ sau <*făcăleț* și suf. augm. -ău” [sic!], provine din *făcălău* 1. ‘făcăleț’; 2. ‘obiect cu care se bate laptele încheagat’; 3. ‘mustuitor [greșit: mistuitor]’ (MDA). Cf. *Făcăleț*<*făcăleț*.

FĂCĂLEAȚĂ (PAAG 71) este varianta feminină a lui *Făcăleț*.

FĂCĂOARĂ (PAHD 132, PAVR 143) este forma de feminin a lui *Făcăoaru*.

FĂDORAȘ (PATM 215) e derivat, cu suf. -aș, de la *Fădor*.

FĂGĂRĂȘ(E)AN(U) nu provine numai de la n. top. *Făgăraș*, ci și, cu suf. antroponimic -(e)an(u), de la n. fam. *Făgăraș*, destul de răspândit.

FĂGETAR (PATM 326) poate fi derivat, cu suf. -ar, atât de la n. top. *Făget(u)*, cât și de la n. fam. *Făget*, întâlnit mai ales în Oltenia, Muntenia și Dobrogea.

FĂGETEAN nu este derivat doar de la toponimele *Făget*, cum dau Iordan DNFR și Tomici-Andronache OD, ci și de la n. fam. *Făget*.

FĂGETEAN(U) este derivat cu suf. -ean(u), dar nu de la n. top. *Făget*, cum dau Iordan DNFR și Tomici-Andronache OD, ci de la n. top. *Făgețel* HD, *Făgețelu* DB, OT.

FĂINIȚĂ nu provine din „*făiniță*, diminutiv, absent în dicționare, al lui *făină*”, cum socotește Iordan DNFR, ci din *Făină*, cu suf. -iță.

FĂINOIU (LATB 436; PAVR 104, 107) este derivat, cu suf. -oi(u), de la *Făină*.

FĂINUȘ (LATB 436) e derivat, cu suf. -uș, de la *Făină*.

FĂLAN (LADJ 110, LATB 436), scris și *Falan* (*ibid.* 433), poate fi un derivat, un suf. -an, de la *Fală*.

FĂLĂUȘ (DFNFM, PACJ 114 etc., scris și *Falaș*: PASM 59) provine din ung. *Falos*, atestat din 1582, iar acesta din *Falos*, hipocoristic de la *Falkus* (vezi Kázmér).

FĂLCARU, explicat de la *fălcar* ‘partea aceea a frânelor care începe de la colțurile botului și se continuă deasupra fălcilor [calului]’ (Iordan DNFR, Tomici-Andronache OD), provine și din *Falca*, *Falcă*, cu suf. antroponimic -ar.

FĂLCAȘ (PABN 232) e derivat, cu suf. -aș, de la *Falca*, *Falcă*.

FĂLCUIE (LATB 436) este derivat, cu suf. -uie, de la *Falca*, *Falcă*. Un substantiv comun *fălcuie* nu e cunoscut de dicționare.

FĂLCULETE este derivat cu suf. -ulete, dar nu de la substantivul comun *falcă*, cum indică Iordan DNFR, ci de la n. fam. *Falcă*.

FĂLCUȚĂ, explicat de la „*fălcuță*, diminutiv al lui *falcă* (și ca nume al unei piese a carului)” (Iordan DNFR) sau de la „*falcă* și suf.-dim. *-uță*” (Tomici-Andronache OD), este un derivat de la *Falcă*, care este destul de frecvent.

FĂLUȚĂ (PAHD 132) este diminutiv, cu suf. *-uță*, de la *Fală*.

FĂNCUȚĂ (PAAG 71, 160) este diminutiv, cu suf. *-uță*, de la *Fanca* sau *Fancu*. Pe alocuri ar putea fi și o formă rezultată din *Fănicuță*, prin sincoparea lui *i* neaccentuat.

FĂLTINEANU (PABN 38) e derivat, cu suf. *-ean(u)*, de la *Faltin*, întâlnit în MM la 36 de persoane (vezi DFNFM).

FĂNIC (PAHD 189) este masculinul lui *Fănică*.

FĂNUȚOIU (PASB 254) este derivat, cu suf. *-oi(u)*, de la *Fănuț*.

FĂRĂGĂIANU (LATB 436) e derivat, cu suf. *-ean(u)*, de la *Fărăgău*.

FĂRĂMIȚĂ [= *Fărâmiță*] este, mult mai probabil, derivat de la *Fărâmă*, nume destul de răspândit, decât provenit din *fărâmiță* ‘fărâmă mică, mărunță’, cum dă Iordan DNFR.

FĂRĂU (Frâncu-Candrea *Moșii* 117; PABV 42; PAHD 50, 90, 155; PATM 90, 264, scris și *Farau*: *ibid.* 89) provine din ung. *Fáros*<*fáro* ‘țigan tânăr’.

FĂRCACIU (PASB 71) e o variantă a lui *Fărcaș(iu)*.

FĂRCĂDEAN(U), **FĂRCĂGEAN(U)**. *Fărcăgean(u)* (PACS 141; PATM 227, 273) este o formă (oficializată), care redă fonetismul local [fărcădan] (vezi *Noul Atlas lingvistic român pe regiuni. Banat*, sub conducerea lui Petru Neiescu, de Eugen Beltechi, Ioan Faiciuc, Nicolae Mocanu, București, Editura Academiei, 1980, p. 123) al numelui *Fărcădeanu* (PATM 291) <*fărcădean* ‘persoană originară din Fărcădinu de Jos, azi Unirea HD, sau Fărcădinu de Sus, sat desființat, contopit în Unirea’, un derivat, cu suf. *-ean*, de la *Fărcădin*. Pentru formă, cf. *Gădălean* < *gădălean* ‘persoană originară din Gădălin CJ’, *Libotean*<*libotean* ‘persoană originară din Libotin MM’.

FĂRCĂLĂU (LATB 436; PATM 90, 255, 296) poate fi derivat, cu suf. *-ălău*, din *Farca*, care este mult mai frecvent.

FĂRCĂȘAN(U) provine din *fărcășán* (< n. top. *Fărcaș(a)*, cu suf. *-an*), cum socotește Iordan DNFR, sau, mult mai probabil, cu suf. *-ean(u)* și reducerea diftongului *Ēa* la *a* după *ș* dur).

Fără îndoială că este și derivat, cu suf. antroponic *-(e)an(u)*, de n. fam. *Fărcaș*, cu mare frecvență mai ales în unele părți ale Transilvaniei.

FĂRCĂȘEL (PAIS 122, 301, 313) e derivat, cu suf. *-el*, de la *Fărcaș*.

FĂRCEAN (PAHD 132, PASB 71) este derivat, cu suf. *-ean*, de la *Farc* sau *Farca*.

FĂRCUȘ (LATB 436) e derivat, cu suf. *-uș*, de la *Farc*, *Farca*.

FĂRCUȚA, FĂRCUȚĂ, derivat de Tomici-Andronache OD de la n. fam. „*Fărcaș* și suf. dim. *-uță*”, este, cum bine a arătat Iordan DNFR, un diminutiv de la *Farca*.

FĂRISĂU (LATB 436) provine din *fărisău*, variantă, necunoscută de dicționare, a lui *fariseu*.

FĂSUIESCU (scris *Făsuescu*: PATM 90) este derivat, cu suf. *-escu*, de la n. fam. *Făsui*.

FĂRMATU (PAIS 122, 302, 313) provine din adj. *făr(ă)mat*.

FĂȘIOIU (PAVR 53, 129) e derivat, cu suf. *-oi(u)*, de la *Fășie* (*ibid.*).

FĂTOI. În cazuri rare, *Fătoi* poate proveni, fără îndoială, de la *fătoi* ‘fată zdravănă, mare și robustă, care seamănă mai mult a băiat’ (Iordan DNFR), dar, ținând seama de frecvența mare a n. fam. *Fătu*, în cele mai multe cazuri *Fătoi* este un derivat de la acesta.

FĂTULOIU (PAAG 172, 216, 264) e derivat, cu suf. *-oi(u)*, de la *Fătu*.

FĂSUIESCU (PAAG 71, scris *Făsuescu*: PATM 90) este derivat, cu suf. *-escu*, de la n. fam. *Făsui*.

FĂURAR, FĂURARU. *Făurar* (PAAB 251), *Făuraru* (LATB 436) provine din *făurar* ‘fierar’ (DA) sau/și din n. fam. *Faur* (foarte frecvent mai ales în Munții Apuseni), cu sufixul antroponimic *-ar*.

FĂURICĂ (PAAB 226, PAHD 189, PASB 202) este un diminutiv, cu suf. *-ică*, de la *Faur*. Se întâlnește și ca prenume feminin în IL (vezi Mocanu NFIL 64, 163).

FÂNAȚ (PACJ 115) provine din *fânaț* ‘fâneată’.

FÂNĂ (LATB 436), cf. bg. *Fănev* (vezi Ilčev).

FÂNTÂNELU (LATB 446) e derivat, cu suf. *-el*, de la *Fântână*.

FÂNUȚĂ (LATB 436) e derivat, cu suf. *-uță*, de la *Fână*.

FÂNU (LATB 446), cf. bg. *Fănev* (vezi Ilčev).

FÂRCEA (PACS 62, 223) ar putea fi derivat, cu suf. *-ea*, de la *Fârca* sau românizarea bg. *Fărčalov* (vezi Ilčev), prin suprimarea segmentului fonetic *-lov*, ori sb. *Firče* (vezi Grković).

FÂRDEAN (PATM 90, 273; scris *Firdean*: *ibid.* 212) este derivat, cu suf. *-(e)an*, de la *Fârdea*.

FÂRTĂNESCU (LATB 436). Dacă *t* nu este o greșeală în loc de ț, numele a putut rezulta, prin asimilarea $\hat{i} - \check{a} > \hat{i} - \hat{i}$, din *Fărtănescu*, derivat, cu suf. *-escu*, de la *Fărtan*.

FÂRFĂ (PASB 71) provine din *fârfă* ‘epitet dat unei persoane vorbărețe’ (MDA).

FÂRȚĂNESCU (LATB 446). Dacă ț nu e o greșeală în loc de t, numele provine, prin asimilarea $\hat{i} - \check{a} > \hat{i} - \hat{i}$, din *Fărtănescu*, un derivat cu suf. *-escu*, de la *Fărțan*, nume necunoscut de noi până acum, derivat, cu suf. *-an*, de la *Fărța*, *Fărțu*.

FÂRȚU este, după Iordan DNFR, „aceiași cu *Fârța* (<*fârță* ‘copil neastâmpărat; om care poartă vorba de ici colo’). Poate proveni și din bg. *Färtso* (vezi Ilčev s.v. *Färtsov*).

FÂSTIC poate proveni și din *fâstic* ‘un nume al păsării ochiul bouului (Troglodytes)’ (vezi Băcescu *Păs.* 82), nu numai din *fâstic*, una din variantele lui *fistic* ‘copăcel cu fructe de forma și mărimea bobului de fasole, cu sâmbure verde și uleios; fructul lui’, cum indică Iordan DNFR.

FÂȘCĂ (PAAG 172; PASB 71, 72, 202; PATM 91) poate proveni din *fâșcă* ‘colilie (*Stipa lessingiana*, *Stipa pulcherrima*)’ sau poate fi forma de feminin a lui *Fâșcu*. Cf. și *a fâșcâi* ‘a șuiera printre dinți sau cu ajutorul degetelor’ (MDA), de la care un derivat regresiv *fâșcă* ‘epitet dat unei persoane care fâșcăie’ n-ar fi imposibil.

FÂȘCOTĂ este derivat cu suf. *-otă*, dar nu de *fâșc* ‘târțiță’, cum dau Tomici-Andronache OD, ci de la *Fâșcu*>*Fâșcu*. După cum precizează Mariana Dinu, *Sufixul -otă*, în „Studii și cercetări de onomastică” (SCO), IV, Craiova 1999, p. 421, „atât în română, cât și în limbile slave, numele în *-otă* au la bază nume de persoană”. Mai completăm că forma veche a antroponimului a fost *Fâșcotă* (vezi *ibid.*).

FÂȘCU, derivat de Tomici-Andronache OD de la „*fâșc* ‘târțiță’ și *-u* (< *-ul*)”, provine din (*Fâșcu*<) bg. *Fășko* (vezi Ilčev). Într-un document din Țara Românească din perioada 1601–1610, este menționat Fășco Stan, nume pe care DOR 272 îl explică greșit din *fâșcă* ‘bădii’ (< ucr.).

FÂȚAN (PASB 71, 72) este derivat, cu suf. *-an*, de la *Făță*, *Fățu*.

FĂȚĂ poate proveni din *făță* ‘copil mic și neastâmpărat; zvărlugă, nume de pește’ (Tomici-Andronache OD), dar și din bg. *Fățsa* (vezi Ilčev).

FECEA, explicat de Tomici-Andronache OD din prenumele masculin rus „*Fetja* (< *Feodor* < *Teodor*)”, este sb. *Feća* (vezi Grković).

E foarte probabil ca *Fecia* (PATM 90) să fie o formă grafică pentru *Fecea*.

FECEANU, pe care Iordan DNFR îl explică din „*fețea* (derivat cu suf. *-ea* de la *față* ?), cu suf. (antroponimic) *-eanu*”, e derivat cu acest sufix, dar de la *Fecea* sau *Feciu* (PABN 38, 188, 208, 257).

FECHEA. După Iordan DNFR, *Fechea* „pare a fi «tema>” lui *Fechet* = *Fechetă* = *Fechete* < ung. *fekete* ‘negru’.

Este un derivat, cu suf. *-ea*, de la *Feche* = n. fam. ung. *Feke* < *Feke*, nume laic (vezi Kázmér).

FECIOARA (LATB 436) provine din substantivul *fecioară*.

FEDOR, explicat de Iordan DNFR din rus. *Fjodor* și de Tomici-Andronache OD din n. fam. *Feodor*, este sb., pol. *Fedor* (vezi Grković 202, Taszyckiego).

În Banat (PACS 61, PATM 90) este nume sârbesc.

FEDORAN (PACS 203) e derivat, cu suf. *-an*, de la *Fedor*.

FEDORAȘ (PATM 90, PASM 60) este derivat, cu suf. *-aș*, de la *Fedor*.

FEDORICA (PASB 254) e derivat, cu suf. *-ică*, de la *Fedor*.

FEFEA. Iordan DNFR îl raportează la *Fefeleş* „creație onomatopeică la fel ca *foflea*, *fofoloc* etc.”, comparându-l cu *Fefelega*, eroina unei schițe a lui Agârbiceanu, și cu rus. *Fefelov*. Tomici-Andronache OD îl explică din germ. *Pfeffer* ‘piper’.

Ar putea fi derivat, cu suf. *-ea*, de la *Fefe*, hipocoristic maghiar de la *Ferenc* (vezi Fercsik-Raátz KE 96).

FEHERDI, FEIERDI. *Feherdi* (PABN 128) este o variantă a lui *Feierdi* (*ibid.* 152, 153) = ung. *Fejérdi* < *fejérdi* ‘persoană originară din Fejérd [= rom. Feiurd, azi Feiurdeni] CJ’. Cf. *Fejér* = *Fehér* (Kázmér).

FEHERVARI, FEHERVARY. *Fehervary*, explicat de Tomici-Andronache OD din ung. *fehér* ‘alb’ și *var(y)* [sic!] ‘cetate’, același cu *Fehervari* (PATM 90), provine din *fehérvári* ‘persoană originară din Fehérvár’, Fehérvár făcând parte din numele compuse *Gyulafehérvár* ‘Alba Iulia’, *Székesfehérvár* (vezi Kázmér).

FEIURDEAN, FEORDEAN, FEURDEAN, FIORDAN, FIORDEAN. *Feurdean(u)*, lăsat de Iordan DNFR fără etimologie, nu este derivat de la n. fam. *Furdu*, cu suf. *-ean*, sau o variantă a lui *Făureanu*, cum găsim în Tomici-Andronache OD, ci, cum am arătat cu mulți ani în urmă (vezi Loșonți *Nume* 53), o variantă a lui *Feiurdean* < *feiurdean* ‘persoană originară din Feiurd (azi Feiurdeni) CJ’. În PACJ, varianta *Feiurdean* se întâlnește la 2 abonați (p. 115), iar varianta *Feurdean*, la 35 de abonați (p. 117).

Alte variante ale numelui sunt *Fiordan*, despre care Iordan DNFR afirmă că „prima parte trimite la it. *fiore* ‘floare’, existent în numeroase antroponime «compuse» *Fiordalisa*, *Fiordimare* etc.”, *Fiordean* (existentă și în PAAB 375, PAHD 132 etc.), pentru care Tomici-Andronache OD trimite la it. *Fiordalisa* și la gr. *Fioris*, și *Feordean* (LATB 438).

FEIER, FEJER nu provine din germ. *Feier* ‘sărbătoare; odihnă’, cum indică Tomici-Andronache OD, ci este magh. *Fejér*, varianta foarte răspândită a lui *Fehér* (<*fehér* ‘alb’).

FEISAN (PAAB 77, 229, 235; PASB 71) provine din *feisan* ‘persoană originară din Feisa AB’.

FEJEȘ și FEJOȘ, comparate de Iordan DNFR cu ung. *fözés*[corect *fözés*] ‘distilerie’, sunt ung. *Fejes*, atestat din 1324, provenit din *fejes* ‘cu cap mare’, ‘încăpățânat, îndărătnic; dârz’, respectiv *Fejős*, atestat din 1720, provenit din *fejős* ‘persoană care mulge, mulgător’ (vezi Kázmér).

FEKETICS (PAAB 77) este nume sârbesc, întâlnit și la maghiari (vezi Murádin EMCs 139).

FELDOREAN (PASB 71) este o variantă a lui (sau o formă grafică pentru) *Feldiorean* (<*Feldioara*).

FELDEȘ, explicat din ung. *földes* ‘pământos, teros’ (Iordan DNFR), ‘pământiu; pământos; terestru’ (Tomici-Andronache OD), este n. fam. ung. *Földes*, atestat din 1393 (*Stephani feldes*), provenit din *földes* ‘cu pământ; (rar, reg.) care are pământ, moșier, latifundiar’ (vezi Kázmér, DMR).

FELE, FELEA. *Felea* provine din *fele* ‘o măsură de capacitate’ (Iordan DNFR) sau din rus., ucr. *Felja* (Tomici-Andronache OD), dar este și un derivat, cu suf. *-(e)a*, din *Fele* (LATB 437, PACJ 116 etc.) = ung. *Fele*, atestat din 1602, provenit din *Fele*, hipocoristic de la *Felicián* (vezi Kázmér).

FELEAGĂ nu provine direct din ung. *felleg* ‘no(u)r’, cu care este comparat de Iordan DNFR sau din care este explicat de Tomici-Andronache OD, ci din n. fam. ung. *Felleg*, atestat din 1468 (vezi Kázmér), creat de la acest substantiv.

Despre *Felegă*, care se întâlnește în LATB 438 alături de *Feleagă*, nu putem preciza dacă e o variantă reală sau doar una grafică.

FELEGEAN(U) poate fi și un derivat de la n. fam. *Feleaga, Feleagă*, nu numai de la n. top. *Feleag*, cum indică Iordan DNFR și Tomici-Andronache OD.

FELEI, FELEIU. Iordan DNFR se întreabă dacă *Feleiu* e derivat, cu suf. *-ei*, de la n. fam. *Felea*. Nu, ci este ung. *Felei* < *felei* ‘locuitor originar din *Felea* (ung. *Fele, Mezőfele*), azi Câmpenița MS. În județ, *Feleise* întâlnește în mai multe localități (vezi PAMS 58, 137, 205, 250, 251 etc.).

FELMERI (PATM 90) este ung. *Felméri* < *felméri* ‘persoană originară din Felmér [= rom. Felmer] BV’.

FELENDEAN, FELENDIAN, FELINDEAN. *Felendean* (PAAB 156, scris și *Felendian: ibid.*) și *Felindean* (*ibid.* 77; PACJ 116) provin de la *felendean/felindean* ‘persoană originară din Felenyed’, un derivat, cu suf. *-ean*, de la *Felenyed*, care este numele maghiar al localității Feleiu (vezi Suciu I 28), azi Aiudul de Sus, localitate componentă a municipiului Aiud AB: **feleńedeán* > (prin sincoparea celui de-al III-lea *-e-*) **Feleńdeán* > *Felendeán*.

FELEȘAN, comparat de Iordan DNFR, „pt. temă”, cu ung. *félés* ‘frică, teamă’, pare un derivat, cu suf. *-(e)an*, de la n. fam. **Feleş* = ung. *Feles*, atestat din 1632, provenit din *feles* ‘țăran care lucrează pământul pentru jumătate din recoltă’ (vezi Kázmér).

FELDERA (PASB 147), **FERDELA** (*ibid.*, LATB 439) provin din *ferdelă* (var. *felderă*) ‘măsură de capacitate pentru cereale, egală cu circa 20 de kilograme’; ‘parte (despărțitură) a șurii’ etc. (vezi DA, MDA).

FELEZEU (DFNFM, PACJ 116) provine din *felezeu* ‘măturică răsfirată, cu coadă lungă, cu care se mătură gunoaietele după vânturatul grânelor’ (MDA).

FELFOLDI (PABN 39) este ung. *Felföldi* < *felföldi* ‘persoană originară din Felföld’ (vezi Kázmér).

FELIC (DFNFM, LATB 438) este nume ucrainean, care provine de la n. b. *Félyk*, un hipocoristic de la *Féliks* < lat. *Fēlix* (Herbil AOUM 117). Cf. și pol. *Felek* (Taszyckiego).

FELICAN (LATB 438) pare un derivat, cu suf. *-an*, de la *Felic*.

FELICESCU poate fi derivat de la it. *Felice* (nu direct de la adj. *felice* ‘fericit’, cum dă Iordan DNFR), răspândit la italieni (vezi De Felice CI 335), existent probabil și la români (însă necunoscut de noi până acum), dar și de la *Felic*.

FELSEGI (DFNFM, PASB 72) este ung. *Felszegi*, atestat din 1516, provenit din *felszegi* ‘persoană originară din *Felszeg*’, *Felszeg* fiind toponim provenit de la *felszeg* ‘capătul de sus al satului’.

FELVINȚI (PACJ 116) este ung. *Felvinc(z)i*, provenit de la *felvinci* ‘persoană originară din *Felvinc*’, *Felvinc* fiind numele maghiar al satului Vințu de Sus, contopit cu Vereșmort, formând împreună satul Unirea AB.

FENDRIHAN (LATB 438) este o variantă a lui *Feldrihan* < *feldrihan* < *Feldru* BN.

FENE, FENEA. *Fene* (PAHD 50) este ung. *Fene*, atestat din 1458, provenit din *Fene*, numelaic < *fene* ‘animal sălbatic, bestie, fiară, dihanie, jivină’, ‘teribil, grozav’; ‘ulceros’ (vezi Kázmér).

Fenea este derivat, cu suf. *-(e)a*, din *Fene* sau este bg. *Fenja* (vezi Ilčev).

FENECHI, FENECHIU. Iordan DNFR apreciază că *Fenechi* este același cu *Fenechiiu*, explicat din ung. *fenékö* ‘piatră de moară’, dar comparat totodată cu ung. *fönök*[corect *fönök*] ‘căpetenie, șef’ (de la care l-a explicat Pașca ȚO 234).

Fenechi (>*Fenechiiu*) ar putea fi n. fam. ung. *Fenéki* (necunoscut până acum de noi), provenit din *fenéki* ‘persoană originară din Fenékpuszta (Ungaria)’ (vezi Kiss I 466).

FENEDI (PAAB 375, PASB 202) este ung. *Fenyédi* < *fenyédi* ‘persoană originară din Fenyéd’, Fenyéd fiind numele maghiar al localității Brădești HR.

FENEȘAN este derivat de la n. top. *Feneș(ul)*, *Feniș* (Iordan DNFR, Tomici-Andronache OD), dar și de n. fam. *Feneș*, destul de răspândit.

FENEȘER. Părerăa lui Iordan DNFR, conform căreia *Feneșer* „pare a fi un nume de agent, în *-er* (= *-ar*), de la ung. *fenés* (cf. *Fenes*, a doua posibilitate), cu sensul de ‘cel ce ascute (cuțite etc.); ungător’ ”, am amendat-o în Loșonți Nume53), arătând că numele provine din *feneșér* ‘persoană originară din Feneș AB’.

Plecând de la ea și necunoscând contribuția noastră, Tomici-Andronache OD îl explică din „ung. *fenéser* ‘cel care ascute; cel care unge’, inventând (formând) un cuvânt inexistent în limba maghiară.

FENEȘI. După Iordan DNFR, *Feneși* este „același cu *Feneș*”, *-i* arătând pronunțarea „moale” a lui ș.

Pe alocuri, explicația aceasta poate fi reală, dar trebuie să avem în vedere și n. fam. ung. *Fenesi* < *fenesi* ‘persoană originară de Fenes’, un derivat, cu suf. *-i*, de la *Fenes* [= rom. *Feneș* AB; CJ, azi Florești].

FENI, explicat de Iordan DNFR din „ung. *fene* ‘rac’ ”, provine din ung. *Fényi* < *fényi* ‘persoană originară din Fény (= rom. Foeni TM), Mezőfény (= rom. Foieni SM)’.

FENICĂ. Pentru Iordan DNFR, *Fenică* este „diminutiv al lui *Feni*”.

Este, mult mai probabil, diminutiv al lui *Fene*, *Fenea*.

FENICHI (PAVR 53) poate fi forma de G. a lui *Fenică*.

FENYO (LATB 438) este ung. *Fenyő*, atestat din 1435, provenit din *fenyő* ‘lemn rășinos; brad’ (vezi Kázmér).

FENYVESY este explicat de Tomici-Andronache din „ung. *fenyves* ‘de brazi’, cu *-i* pentru marcarea pronunțării moi a lui *s*”.

În realitate, este o variantă grafică a lui *Fenyvesi*, nume provenit din *fenyvesi* ‘persoană originară din (locul numit) Fenyves’.

FER poate fi uneori o variantă a lui *Feru*, cum dă Iordan DNFR, sau provenit din *Fer*, hipocoristic maghiar al lui *Ferenc* (vezi Fercsik-Raátz KE 96), ori pol. *Fer* (vezi Taszyckiego).

Fer se întâlnește mai ales în Transilvania și Banat (vezi PAAB 77, 144, 214, 234, 235, 251, 375, 415; PAHD 50, 81, 90, 106, 112, 155, 224; PASB 72, 189; PATM 90, 258).

FERA este bg. *Fera* (Iordan DNFR), dar poate fi și sb. *Fera* (vezi Tomici OSCR 118) sau proveni și din hipocoristicul ung. *Fera* < *Ferenc* (vezi Fercsik-Raátz KE 96).

FERANDO este, după Iordan DNFR, nume spaniol. Ar putea fi și it. *Ferrando* (vezi De Felice CI 79).

FERARINE, **FERARINI**. *Ferarini* (LATB 438) este it. *Ferrarini* (vezi De Felice CI 293, 294). *Ferarine* (LATB 438) poate fi o greșeală pentru (sau o variantă a lui) *Ferarini*.

FERARIȚĂ, **FERĂRIȚĂ**. *Ferăriță* (scris *Ferariță*: PACS 62) provine din *ferăriță* [= *fierăriță*] ‘soția fierarului’ (cf. *diac* > *dieciță*, *morar* > *morăriță* etc.) sau este derivat, cu suf. *-iță*, din *Ferar(i)u* (*ibid.*).

FERĂSCU ar putea fi, uneori, același cu *Fierăscu* < *Fieru*, cum indică Iordan DNFR și Tomici-Andronache OD, dar este un derivat normal de la *Fer*, *Fera*, *Feru*.

FERBINTE (LATB 438) provine din adj. *fierbinte*.

FERCHELUC s-ar putea explica, prin asimilarea *e-ă* > *e-e*, din *Fercăluc*, un derivat (necunoscut de noi), cu suf. *-uc*, de la *Fercală*, *Fercalo*, *Fercalu*.

FERCEA, FERCEANU. *Fercea* (PACS 160, 213; PATM 242) este derivat, cu suf. *-ea*, de la *Ferci* = ung. *Fercsi* < *Fercsi*, hipocoristic de la *Ferenc* (vezi *Fercsik-Raátz* KE 96).

Ferceanu, derivat de Iordan DNFR de la ung. *Fercsi*, poate fi și (sau, mai degrabă,) un derivat, cu suf. *-(e)an(u)*, de la *Fercea*.

FERCHEDĂU (LATB 438) provine din *ferchedău*, una din foarte numeroasele variante ale lui *fergheteu* ‘vârtej (la car)’.

FERCU, explicat de Tomici-Andronache OD din „nf. *Feri* cu suf. *-cu*; sau, mai degrabă, pm. ung. *Ferke*, *Ferkó* (<*Ferentz*) cu *-u* (<*-ul*)”, provine din bg. *Ferko*, cum a arătat bine Iordan DNFR. Ar putea fi și ung. *Ferku*, hipocoristic de la *Ferenc* (vezi *Fercsik-Raátz* KE 96).

FERDEAN (PACJ 117, PACS 203, PATM 90), scris și *Ferdian* (PACS 203), provine din *ferdean* ‘persoană originară din Ferde’, Ferde fiind numele maghiar al localității *Fârdea* TM (vezi Suciuc I 243). Poate fi uneori și un derivat, cu suf. antroponimic *-(e)an*, de la n. fam. *Ferde*.

FERDEȘ (PAHD 110, 168) provine din ung. *Ferdős* < *ferdős*, variantă a lui *fördös*.

Pentru ung. *-ő-* > rom. *-e-*, vezi Király *Contacte* 146.

FEREA. După Tomici-Andronache OD, *Ferea* provine din „tc. *ferah* ‘bucurie, fericire’; cf. și germ. *Ferd* ‘cal’; poate fi și *Feri* < *Ferdinand*”.

După părerea noastră, este derivat, cu suf. *-ea*, de la *Fera*.

FEREHEZAN (PABN 177) provine din *ferehazan* ‘persoană originară din Ferihaz (ung. Fehéregyháza), azi Albești MS, sau din Ferihaza (ung. Fehéregyház), azi Albești Bistriței BN)’.

FERENTI, FERENȚI. Este foarte probabil ca *Ferenti*, despre care Iordan DNFR afirmă că „pare a fi tema gr. *Ferentidis* (scris cu *nt* și pronunțat la fel)” [sic!], comparându-l totodată cu *Ferent*, să fie o formă grafică greșită în loc de *Ferenți*.

Nu excludem ca, în unele cazuri, *-i* din *Ferenți* să fie notat pentru marcarea pronunțării mai moi a lui *t*, cum afirmă Tomici-Andronache OD, dar, în cele mai multe cazuri, avem de-a face cu un nume pronunțat cu *-i* plenison, care este ung. *Ferenci* (scris și *Ferenczi*, *Ferenczy*, *Ferentzi*), frecvent mai ales în Transilvania), format, cu suf. patronimic *-i*, de la *Ferenc* (vezi și Murádin EMCs 95).

FERI este explicat de Tomici-Andronache OD de la *Ferdinand*, fără menționarea limbii în care a fost creat. Este vorba de limba maghiară (vezi *Fercsik-Raátz* KE 186).

Mult mai frecvent este însă ung. *Feri* ca hipocoristic de la *Ferenc* (vezi *ibid.* 96). Cf. și it. *Feri* [= *Fieri*] (vezi De Felice CI 335).

FEROAIKA (LATB 439) e derivat, cu suf. *-oaică*, de la *Fer*, *Fera*, *Feru* sau *Feroi(u)*.

FERRAJOLO [sic!] (LATB 439) este it. *Ferraiolo* (vezi De Felice DCI 124) <*ferraiolo* ‘fierar’.

FERRANINI (LATB 439) e nume italian. Cf. *Ferrarini*.

FERRETTI (LATB 439) e nume italian (vezi De Felice CI 38, 85, 93, 94, 129).

FERRI (LATB 439) este nume italian (vezi De Felice CI 35, 37, 87, 94, 96).

FERTELEA (LATB 439) este derivat de la *Fert(u)*, *Fertea*.

Ioan Pătruș SOR 60 se întreabă „dacă sufixul *-el-*, urmat de *-ea* sau (mai rar) *-a* (cu funcție de dezinente) nu imprimă derivatelor o nuanță peiorativă (o situație similară deci cu cea a derivatelor cu sufixele *-al-* + *-ă-* sau *-ol-* + *-e(a)-*”, citând formații ca *Bebelea*, *Cotorelea*, *Dabelea*, *Fratelea*, *Medelea*, *Mitelea*, *Trufelea*.

FERTU. Dacă pentru Iordan DNFR, *Fertu* provine din „rus. *fert* ‘fante, filfison’”, pentru Tomici-Andronache OD este același cu *Fiertu*.

Trebuie avut în vedere și pol. *Fert* (vezi Taszyckiego).

FERTU, considerat de Tomici-Andronache OD o probabilă greșeală de grafie pentru *Fertu* [= *Fiertu*] sau provenit din n. fam. „*Ferñug* (< germ. *Fren-D-Zug* ‘tren accelerat’)\”, provine, cum bine a arătat Iordan DNFR, din bg. *Färtsov*, „cu suf. lăsat la o parte”.

N-ar fi exclus ca *Fertu* să provină din n. fam. bg. *Färtso, neatestat de Ilčev, creat din porecla omofonă de la care acest autor derivă pe *Färtsov*.

Fertu este un nume real, întâlnit și în alte surse (PABR 42, 118; PAHD 189; scris *Ferțiu*: PACT 120).

FERU poate proveni nu numai din bg. *Fero* (Iordan DNFR), ci și din ung., pol. *Fer* (vezi supra).

FERUGLIO (LADJ 111) este nume italian (vezi De Felice CI 76).

FESKO (PATM 252) pare să fie n. fam. ucr. *Fěsko*, „o variantă dial. a hipoc. ucr. *Fěsko* < n. b. ucr. *Fédor/Fédur/Fédir*” (Herbil AOUM 119).

FESTEU, FEȘTEU. *Festeu*, explicat de Iordan DNFR din ung. *fesztej* ‘coraslă’ este, fără îndoială, o greșeală de grafie în loc de *Feșteu*, despre care Tomici-Andronache OD socotesc că e derivat din „ung. *festő* [sic!] ‘zugrav; vopsitor’ și suf. *-eu* (<*-ău*)”.

Feșteu provine din ung. *Festő* < *festő*, dintr-o perioadă și regiune în care diftongul *-ëü* (>*-eu*, *-őü*) nu se monoftongase în *-ő* (vezi, pe larg, Király *Contacte* 147–148), fapt confirmat și de forma primei atestări a numelui: 1477 *Ffestew* [Péter] (Kázmér).

FESTIȘ (PAHD 211) pare o variantă a lui *Fistiș*.

FEȘCU (LATB 439) provine din bg. *Fășko*.

FETEANU poate fi derivat, cu suf. *-(e)an(u)*, și din n. fam. *Fetea*, nu numai din n. top. *Fata*, cum indică Iordan DNFR și Tomici-Andronache OD.

FETENIȚĂ (LATB 439) e derivat, cu suf. *-iță*, de la *Feteanu*.

FETIE (LATB 439) provine din *fetie* 1. ‘timpul pe care îl petrece o fată până se mărită’; 2. ‘virginitate’ (MDA).

FETILA, FETILĂ (LATB 439) e derivat, cu suf. *-ilă*, de la *Feta, Fetea*. Un substantiv comun *fetilă* nu știm să fie atestat.

FETECĂU este comparat de Iordan DNFR cu „ung. *feteke*, variantă a lui *fekete* ‘negru’. Tomici-Andronache OD îl derivă din acest adjectiv cu suf. *-ău*.

Nu de la adjectivul maghiar, ci de la n. fam. *Fechete* poate fi derivat cu suf. *-ău*.

Nu excludem nici posibilitatea unei forme metatezate din ung. *Fekető* < *fekető*, variantă a lui *fekete* (vezi Kázmér). Pentru ung. *-ő* > rom. *-ău*, vezi Király *Contacte* 147.

FETECEANU (PABR 163) poate fi derivat, cu suf. *-ean(u)*, de la *Fetecău*.

FETEȘ, explicat din *Fete, Fetea* < *Sfetea* (DOR 146), „*Fata* (sau/și *fată*) cu suf. *-eș*; cf. și *Fetea*” (Iordan DNFR), ar putea fi, în Transilvania, și ung. *Fetes* < sl. (vezi Murádin EMCs 139).

FETILĂ (PACJ 117, PASB 202), dacă e o formă reală, avem de-a face cu un derivat, cu suf. *-ilă*, de la *Feta, Fetea*.

FETOIU. Pentru Iordan DNFR, *Fetoiu* este „același cu *Fătoi*”.

Explicația poate fi valabilă mai ales în Transilvania, unde multe nume de familie au formele grafice păstrate din timpul stăpânirii maghiare. După cum se știe, în limba maghiară nu există sunetele *ă*, *î* și *u* și funcționarii maghiari au scris constant *e* pentru *ă*, *i* pentru *î* și *v* pentru *u*.

Fetoiu poate fi însă și un derivat de la *Feta*.

FETZER (PATM 212) este nume german (vezi Fleischer DP 144).

FICA poate fi nu numai bg. *Fika* (Iordan DNFR) ori *Fica* < *Sofica* (Tomici-Andronache OD), ci și, mai ales în Banat și Crișana (vezi PAHD 50, 110, 132, 202, 216; PASB 176, 252; PATM 90; Viorica Goicu, *Nume de persoane din Țara Zarandului*, Timișoara, Editura Amphora, 1996 ?, p. 109), sb. *Fika* < *Jefimija* (vezi Grković 318).

FICĂTĂREAN(U) (PATM 326; scris *Ficatarian: ibid.* 90) provine din *ficătărean* ‘persoană originară din Ficătar TM’.

FICĂU (PATM 90) poate un derivat, cu suf. *-ău*, de la *Fica*.

FICEA, considerat de Iordan DNFR „femininul” lui *Ficiu*”, poate fi (și) sb. *Fića* (vezi Grković).

FICKER (LATB 440) este nume german (vezi Fleischer DP 96, 142).

FICLENESCU nu este derivat de la „*ficlean*, variantă învechită a lui *viclean*” (Iordan DNFR), ci de la n. fam. *Ficleanu* (LATB 440, PABR 148).

FICU (LATB 440), explicat de Tomici-Andronache OD din „*Fica* cu *-u* (<*-ul*)”, provine din bg. *Fiko* (vezi Ilčev).

FICULESCU (LATB 440) este derivat, cu suf. *-(ul)escu*, de la *Ficu*.

FICUȚ, explicat din *ficuț*, diminutiv al lui *fic* ‘fiu’ (Iordan DNFR), ar putea fi și derivat, cu suf. *-uț*, de la *Ficu*.

FIDLER, FIEDLER. *Fiedler* (LADJ 111, LATB 440, PABN 39) este nume german (vezi Fleischer DP 144).

Fidler (LATB 440, PACS 62) este o variantă, întâlnită și la polonezi (vezi Taszyckiego).

FIER (LATB 440) provine din *fier* sau din *Fer* sub influența lui *fier*.

FIERA (PABN 39, PACS 119), înregistrat de Iordan DNFR fără etimologie, poate proveni din *Fera*, apropiat de *fier*.

FIERAN (LATB 440) este derivat, cu suf. *-an*, de la *Fier*, *Fiera*, *Fieru*.

FIERĂNESCU (LATB 440) e derivat, cu suf. *-escu*, de la *Fieran*.

FIERBÂNTU (LATB 440), scris și *Fierbântu*, *Fierbintu* (*ibid.*), provine de la *a se fierbânta* ‘a se înfierbânta’.

FIERBINTE (PAVR 112, scris și *Ferbinte*: *ibid.* 124) provine din adj. *fierbinte*.

FIERTURĂ (LATB 440) provine din *fiertură*.

FIERUȚ (LATB 440) este diminutiv, cu suf. *-uț*, de la *Fier*, *Fieru*.

FIFI e nume sârbesc (vezi Tomici OSCR 118).

FIGHEROAI, FIGHEROAI, FIGHIROAIA. *Figheroaia* (scris *Figheroaea*: LATB 440), *Figheroaie* (Mocanu NLIL 65), același cu *Fighiroaia* (LATB 440), este derivat, cu suf. *-oai*, de la *Fieger* (*ibid.*) sau *Figaro* (*ibid.*).

FIL (LATB 440) este nume polonez (vezi Taszyckiego).

FILA (DFNFM, PAAB 182) este bg. *Fila* (vezi Ilčev).

FILAN (Densusianu ȚH 76, PAHD 115) poate fi derivat, cu suf. *-an*, de la *Fila*.

FILARET este, fără îndoială, gr. *Filaretos*, rus. *Filaret* (Pașca ȚO 234, Iordan DNFR, Tomici-Andronache OD), dar și bg., sb. *Filaret* (vezi Ilčev, Grković 202).

FILAT(U). După Iordan DNFR, tema numelui „este gr. *filos* ‘drag, scump’, iar suf. este gr. *-atos*, existent în diverse nume de persoană”. Tomici-Andronache OD preiau această explicație.

Numele este bg. *Filat* < *Teofilakt* (vezi Ilčev).

FILATOV poate fi rus. *Filatov*, cum dau Iordan DNFR și Tomici-Andronache OD, dar și bg. *Filatov* (vezi Ilčev).

FILĂSTĂCHEANU (LATB 440) provine din *filăstăchean* ‘persoană originară din *Filistache* (*Filastache*) azi Pădurișu CL’.

FILC, FILCU. Tomici-Andronache OD explică pe *Filc* din „*Filic* (< gr. *filikoos* ‘atent; ascultător; prietenos’, iar pe *Filcu*, din „*Filc* cu *-u* (< *-ul*)”.

Filcu provine din bg. *Filko* (vezi Ilčev).

Se întâlnește în DJ (vezi LADJ 111), SB (vezi PASB 72, 169) etc.

FILCA, FILCĂ, derivat de Tomici-Andronache OD din n. fam. *Filc* și suf. -*a*, este bg. *Filka*, cum dă Iordan DNFR, sau sb. *Filka* (vezi Grković 202, 318; Tomici OSCR 119).

FILCEA, considerat de Iordan DNFR „femininul lui *Filciu*”, ar putea fi un derivat românesc cu suf. -*ea*, de la *Filca, Filcu*, dar și de la *Filce = ung. *Filcse*, hipocoristic de la *Fülöp* (vezi Kázmér).

FILCEANU (PAHD 168) este derivat, cu suf. -(*e*)*an(u)*, de la *Filca, Filcea, Filciu*.

FILCULESCU (LADJ 111) e derivat, cu suf. -(*ul*)*escu*, de la *Filcu*.

FILDAN, înregistrat în Dobrogea la 14 persoane (CT), derivat greșit de Tomici-Andronache OD de la n. fam. „*Fil* (<*Filc*) și *Dan*”, este, după toate probabilitățile, bg. *Fildan* (vezi Ilčev), nu provenit, ca în Transilvania, din *fildan* < *Fildu* (Fildu de Jos, Fildu de Mijloc și Fildu de Sus SJ).

FILEA a fost considerat a) derivat, cu suf. -*ea*, de la *Fil*(DOR 57) sau, „mai degrabă”, *Fila* (<*Filip*: Tomici-Andronache OD) ori b) bg. *Filja* (Iordan DNFR).

Este și derivat cu suf. -(*e*)*a* de la *File*, care (în Transilvania și Banat) poate fi ung. *File* (< *File*, hipocoristic de la *Filep*, variantă a lui *Fülöp*: Kázmér) sau sb. *File* (vezi Pașca ȚO 235, Grković 202, 318) ori (în Muntenia și Dobrogea) bg. *File* (vezi Pașca *loc. cit.*, Ilčev).

FILEAN (PAAB 156; Dumitru Loșonți și Sabin Vlad, *Tezaurul toponimic al României. Trasilvania*(TTRT). *Valea Hășdății*, București, Editura Academiei Române, 2006, p. 135) provine din *filean* ‘persoană originară din Filea de Jos CJ sau Filea de Sus CJ’ (vezi *ibid.* 56–57).

FILICA, FILICĂ. Pentru Tomici-Andronache OD (care cunosc forma *Filică*, înregistrată la o persoană), *Filica*, explicat de Iordan DNFR din „tc. *filika* ‘barcă, luntre’; cf. și rus. *Filikov*”, este, „mai degrabă”, n. fam. „*Filic* (gr. *filíkoos* ‘atent; ascultător, prietenos’) cu suf. -*că*”.

Poate fi (și) un derivat românesc, cu suf. -*ică*, de la *Filea* (înregistrat în Dobrogea la 9 persoane), sau de la *Filu*.

FILICESCU (LATB 440) e derivat, cu suf. -*escu*, de la *Filica, Filică*.

FILICHE (PAHD 132), derivat de Tomici-Andronache OD de la „*Filică* și suf. -*che*”, sufix care nu există în limba română, poate fi ung. *Filike* < *Filike*, hipocoristic de la *Ferenc* (vezi Fercsik-Raatz KE 96).

FILIN poate fi și bg. *Filin* (vezi și Iordan DNFR s. v. *Filinoiu*), nu numai rus. *Filin*, cum indică Tomici-Andronache OD.

La sârbii și croații din Banat se întâlnește ca prenume masculin (vezi Tomici OSCR 119).

FILIPAN (PABN 39, PACJ 118) este derivat, cu suf. -*an*, de la *Filip*.

FILIPȘAN (PACJ 118, PAMS 58) poate fi o greșală în loc de (sau, mai probabil, o variantă a lui) *Filpișan* < *filpișan* < *Filpișu Mare* MS, *Filpișu Mic* MS.

FILIPOANE, FILIPOANEA, FILIPONI. *Filipoane* (PACS 157), *Filipoanea* (*ibid.* 174), *Filiponi* (PATM 249) reprezintă literalizarea formelor regionale (bănățene și sud-vest ardelenene) *Filipoaâne, Filipoaňa, Filipoń* cu suf. -*oaâne, -oń* netrecute încă la -*oaie, oi*. Literarizate corect, numele au formele *Filipoaie, Filipoaia, Filipoi* (<*Filip*).

FILIPPA (LATB 443) e nume italian (vezi De Felice DCI 124).

FILIPPI, explicat de Iordan DNFR din gr. *Filippi(s)*, poate fi și it. *Filippi* (vezi De Felice DCI 124).

FILIPO (LATB 443) este it. *Filippo* (vezi De Felice DCI 124).

FILIPȘAN (DFNFM, PABN 222; scris și *Filipsan*: DFNFM, PABN 232) este o (altă) variantă a lui *Filpișan*, apărută prin metateză, sub influența lui *Filip*.

FILIPUZI (LATB 443). Cf. it. *Filippozi* (vezi De Felice DCI 124).

FILIȘ este explicat de Iordan DNFR din ung. *fillis* ‘o plantă cu numele științific *Phillis*’, iar de Tomici-Andronache OD, și din gr. *Filisiadis*, „cu înlocuirea explicabilă a lui -s cu -ș”.

După părerea noastră, *Filiș* este ung. *Filos* (vezi infra s.v. *Filoș*). Ca și în alte nume, elementul sufixal maghiar -*os* a dat în românește -*iș*. Cf. *Árkos* > rom. *Archiș, Cintos* > rom. *Ațintiș, Hodos* > rom. *Hodiș* etc. (vezi Petrovici SDT 171).

FILIȘAN nu provine din „n. top. *Filiași* (Ardeal)”, cum consideră Iordan DNFR, pentru că *Filiaș* [sic!], localitate componentă a orașului Cristuru Secuiesc HR, este nume recent, dat pe cale oficială, după 1918, localitatea numindu-se în trecut *Fiatfalău*, ung. *Fiátfalva* (vezi Suciuc I 239).

Ar putea proveni, prin asimilarea *he* > *hi*, sincopa lui *i*, urmată de cea a lui *h*) din *filieșan* < *Filiași* DJ, IS (*filieșán* [filiheșán] > [filihișán] > [filihșán] > [filișán]), cf. și Pitiriciu *Derivate* 216, sau, prin derivare cu suf. -(e)an, de la n. fam. *Filiș*.

FILIȚĂ (PADJ 111) e derivat, cu suf. -*iță*, de la *Fila, File, Filea* sau *Filu*.

FILIVĂSTRU, FILIVESTRU (PASB 155) a rezultat din contaminarea lui *Silivestru*, variantă a lui *Silvestru*, cu *Filip* (vezi și DOR 146).

FILKO (PASB 72) este ung. *Filkó* sau *Filkő*, provenite din *Filkó*, respectiv *Filkő*, hipocoristice de la *Filep*, variantă a lui *Fülöp* (vezi Kázmér).

Nu excludem nici posibilitatea de a fi bg. *Filko*.

FILONEANU (LATB 443) e derivat, cu suf. -*ean(u)*, de la *Filon*.

FILOȘ (PATM 273) este ung. *Filos*, atestat din 1467, provenit din *Filos*, hipocoristic de la *Fil[ep]*, cu suf. -*os* (vezi Kázmér).

FILUȘ. Pentru temă, Iordan DNFR îl compară cu *Filu*.

Se poate explica și din ung. *Filos*. Pentru -*o-* neaccentuat devenit în românește -*u-*, vezi Király *Contacte* 137.

FINA (LATB 443; PAAG 243; PACJ 118; PASB 155, 190) poate fi bg. *Fina* (de la *Fima*: Ilčev), sb. *Fina* (de la *Dafina, Eufrosina* etc.: Grković), it. *Fina* (De Felice DCI 125), rom. *fină* sau/și ung. *Fina* [= *Finna*].

În documentele slavo-române, *Fina* apare ca nume de bărbat la 1492 (vezi DOR 274).

FINCIU (PASB 72) provine din bg. *Finčo* (vezi Ilčev).

FINCLER (LADJ 111) este germ. *Finkler* (vezi Fleischer DP 140).

FINESCU, derivat de Iordan DNFR de la *Fini*, poate proveni și de la *Fina*.

FINICA, FINICĂ. *Finica* (PASB 72) e același cu *Finică*, nume explicat de la *finică* ‘fructul finicului (= palmier-curmal)’ (Iordan DNFR) sau, „mai degrabă <*finică* < *fină* și suf. dim. *-ică*; poate fi și varianta lui *Finiche*” (Tomici-Andronache OD).

Este, foarte probabil, (și) un derivat, cu suf. *-ică*, de la *Fina* (cf. și Mocanu NPIL 65) sau/și de la *Fini*.

FINIȘAN (PAHD 110) este o variantă a lui *Finișean*, care e un derivat, cu suf. *-ean* (>*-an*, după ș dur) de la n. top. *Finiș* BH (cf. și Pitiriciu *Derivate* 212) sau de la n. fam. *Finiș*.

FINIȚĂ [scris *Finită*: LATB 443] e derivat, cu suf. *-iță*, de la *Fina*, *Fini*.

FINK (LATB 443; PASB 72, 169; PATM 91) este nume german (vezi Fleischer DP 152).

FINNA (LATB 443, PABV 42, PACJ 118) este nume maghiar (vezi Murádin EMCs 113).

FINTI. Comparat de Iordan DNFR cu n. fam. *Fint(e)a*, cel puțin teoretic, *Finti* ar putea fi o variantă a ung. *Fintai* (<*fintai* ‘persoană originară din Finta, localitate în Slovacia (vezi Kázmér), cu reducerea lui *-ai* la *i*, fenomen destul de des întâlnit (vezi Murádin EMCs 97–103).

FINTOC (LATB 443) e derivat, cu suf. *-oc*, de la *Finta*.

FIRARU (LATB 444) e derivat, cu suf. antroponimic *-ar(u)*, de la *Fir*, *Fira*, *Firu*.

FIRAT, derivat de Iordan DNFR din *Firu* „cu suf. gr. *-atos*” și de Pătruț SOR 11, 82 din tema *Fir-*, se întâlnește și la turci (după cum am aflat recent, întâmplător, dintr-un film).

FIRĂNOIU (LATB 444) este derivat, cu suf. *-oi(u)*, de la *Firan*.

FIRCA, FIRCĂ nu este un derivat de la n. fam. *Fir*, *Fira*, cu suf. *-ca*, cum dau Tomici-Andronache OD, ci este bg. *Firka*, cum arată Iordan DNFR.

FIRCEA (LATB 444) e derivat, cu suf. *-ea*, de la *Firca*, *Fircă*.

FIREZ, explicat de Iordan DNFR din ung. *fűrész* ‘ferăstrău’, poate fi 1. o creație românească din *firez* ‘idem’ (< ung. *fűrész*), formă întâlnită pe o mare arie în vestul Transilvaniei (vezi ALR II SN II h 553), sau 2. n. fam. ung. *Füresz* (<*fűrész*), atestat din 1469 (vezi Kázmér).

FIREZAR (PAHD 179) poate fi un derivat, cu suf. antroponimic *-ar*, de la *Firez* sau provenit din **firezar* ‘muncitor care taie lemne cu firezul’. Cf. *șifirezar*

‘prunar (insecta *Rhynchites cupreus*)’, *firizar*, *firizar mare*, *firizar mic*, numele păsărilor *Mergus merganser*, *Mergus albellus* (vezi Băcescu Păs. 81).

FIRFIREL (LATB 444) a putut rezulta, prin substituire de sufix, din *Firfircă*.

FIRI poate fi forma de genitiv a lui *Fira* (Tomici-Andronache OD), dar și ung. *Füri* < *füri* ‘persoană originară din Für (localitate acum în Slovacia)’ (vezi Kázmér, Kiss I 485).

FIRICI (LATB 444) e derivat, cu suf. *-ici*, de la *Fir*, *Firu*.

FIRICEANU (PAAG 71) e derivat, cu suf. *-ean(u)*, de la *Firică* (*ibid.*).

FIRIMITURĂ (LATB 444) provine din *firimitură*.

FIRIȚA, **FIRIȚĂ** (LATB 444) este hipocoristic de la *Zamfirița* sau derivat, cu suf. *-iță*, de la *Fir*, *Fira*, *Firu*.

FIRIZOIU (PAHD 220) e derivat, cu suf. *-oi(u)*, de la *Firiza* (*ibid.*).

FIRONDA (LATB 445; PATM 91, 250, 290) provine din prenumele feminin *Fironda*, atestat în HD (vezi Iosiv Popovici, *Rumänische Dialecte. I. Die Dialecte der Munteni und Pädureni im Hunyader Komitat*, Halle, 1905, p. 32; Densusianu ȚH 73).

FIRONDOIU, comparat de Iordan DNFR, „pentru temă”, cu it. *Ferrando*, este un derivat, cu suf. *-oi(u)*, de la *Fironda*.

Firondoiu se întâlnește în CS (vezi PACS 219), DJ (vezi LADJ 112) etc.

FIRONESCU este comparat de Iordan DNFR cu „bg. *Firo*, care a putut fi redat prin *Firon* (cf. *Tiron*)”. *Firon* există (vezi LATB 445).

FIRTOȘ, comparat „pentru temă” de Iordan DNFR cu *Firta* (explicat din *firtă* ‘un sfert de pogon’), este n. fam. ung. *Firtos*, explicat de Kázmér de la numele localității *Firtosváralya* (rom. *Firtușu* HR), sau *Fürtös* < *fürtös* ‘buclat, cârlionțat, creț’.

FIRȚESCU (LATB 445) e derivat, cu suf. *-escu*, de la *Firță*.

FIRȚULESCU (PABV 42, LADJ 285) este derivat, cu suf. *-(ul)escu*, de la *Firțu, pentru care cf. *Ferțu* (*ibid.*), *Firța* (*ibid.*), *Firță*.

FIRULETE (LATB 445) e derivat, cu suf. *-ete*, de la *Firu(l)*.

FIRULOVICI (PACS 209) este sb. *Firulović* (vezi Tomici OSC 120).

FISCU, **FIȘCU**. După Iordan DNFR, *Fiscu* ar putea fi bg. *Fitsko*, absent din izvoarele pe care le avea, „(format de la *Fitso*, cu suf. *-ko*) sau rus. *Fiskin*”.

După ce afirmă că *Fisca* este „probabil greșeală de grafie” în loc de *Fișca* „sau femininul lui *Fiscu*”, Tomici-Andronache OD îl explică pe *Fiscu* din „*Fisca* sau <*fisc* ‘averea, visteria statului’ și *-u* (< *-ul*)”.

Fiscu se întâlnește în Transilvania și ca nume de boi sau câini (vezi Densusianu ȚH 84). În Bonțida, localitatea noastră natală, era folosit ca nume de boi, în forma *Fițcu* (vezi Dumitru Loșonți, *Grăul din Bonțida*, lucrare de stat, Cluj, 1965, p. 45).

După cum a arătat Ștefan Pașca, mai întâi în „Dacoromania”, VII, 1931–1933, p. 402, apoi în ȚO 359, *Fiscu* provine din ung. *Fickó* < *fickó* ‘băiețandru, ținău, flăcăiaș’.

Transformarea grupului consonantic *Țc* în *sc* se întâlnește și în alte nume: *Lațcu* > *Lascu* (*ibid.* 267), *Berețchi* [= ung. *Berecki*] > *Bereschi*, *Brețcu* > *Brescu* etc. (vezi Dumitru Loșonți, *Contribuții la studiul numelor de familie din România* (II), în SCOL, XIII, 2020, nr. 1–2, p. 47).

Fișcu, pentru care Iordan DNFR trimite la *Fișcă* și *Fișcălie*, și pe care Tomici-Andronache OD îl explică de la *Fișcă*, este dat de Ștefan Pașca *loc. cit.* ca variantă a lui *Fiscu*. Este posibil însă să provină (și) din bg. *Fičko*, prin transformarea grupului consonantic *čc* în *șc*. Vezi exemple s. v. *Fișcă*.

FISTIS, FISTIȘ. E posibil ca *Fistiș* (PAHD 110, 168; PASB 225, PATM 91) să fie o formă grafică pentru *Fiștiș* < ung. *Füstös* < *füstös* 1. ‘tuciuriu, negricios’; 2. ‘(vulg.) țișan’; 3. ‘coș, horn’. Același lucru poate fi valabil și pentru *Fistis*, explicat de Iordan DNFR din gr. *Fistos*.

FIȘCAN (PABR 169, 181) este derivat, cu suf. *-an*, de la *Fișcă*, *Fișcu*.

FIȘCĂ provine, desigur, din *fișcă* ‘bici’ (Iordan DNFR, Tomici-Andronache OD), dar poate fi și bg. *Fička* (< *Fika*: Ilčev), cu trecerea grupului consonantic *čc* la *șc*, ca în *cușcă* < ucr. *kučka*, *a mușca* < *a mucica* < lat. **muccicare*, *pașnic* < *pacinic* < *pace* + *-nic*, *veșcă* < ucr. *večka* etc.

FIȘEREAN (PASB 72, 202) provine din *fișerean* ‘persoană originară din Fișer, localitate componentă a orașului Rupea BV’.

FIȘTEICĂ (LATB 446) provine din *fișteică* ‘fâșie de teren lungă și îngustă’ (cf. MDA).

FIȘTOIU (PAAG 71) este derivat de la *Fișta*, cu suf. *-oi(u)*.

FITORI, explicat de Iordan DNFR din gr. *Feturi(s)*, este ung. *Fitori* (vezi Murádin EMCs 113). Apare scris și *Fitory* (PABV 104).

FITOV (PAVR 53) este nume bulgăresc (vezi Ilčev).

FIȚ. Pentru Iordan DNFR, *Fiț* ‘pare a fi același cu *Fițu* („nearticulat”)', iar pentru Tomici-Andronache OD, provine din „*Fățu* sau < interj. *fiț*” [sic!]. În Transilvania și Banat, unde este destul de frecvent (vezi PAAB 77, 156, 179, 180, 310, 400; PAHD 108; PATM 91, 303, 329), scris și *Fițiu* (PAAB 180, PATM 91, 309), este (și) ung. *Fic* (scris și *Ficz*), atestat din 1614, explicat cu îndoială de Kázmér din *fic(fa)* ‘salcie, răchită’.

FIȚA, explicat din *Fița*, hipocoristic de la *Sofița* < *Sofia* (Pașca ȚO 235; Tomici-Andronache OD) sau din „bg. *Fitsa*; cf. și *fiță*, variantă a lui *făță* ‘zvârlugă’ (un pește)” (Iordan DNFR), poate fi și ung. *Fica*, atestat din 1479 (vezi Kázmér).

FIȚEA (PASB 254) e derivat, cu suf. *-ea*, de la *Fița*.

FIȚERA (LATB 446). Cf. ung. *Ficere*, atestat din 1548 < *ficere* ‘pompos, luxos, somptuos, fastuos’; ‘distins, ales’ (vezi Kázmér).

FIȚION (PAAG 71) provine din *fițion* ‘păr cârlionțat ce crește la femei pe lângă ureche’ (DA), ‘șuviță de păr’ (DGDS), variantă a lui *vițion*.

FIU. Iorgu Iordan DNFR explică numele din *fiu*, trimitând și la ung. *fiú* ‘băiat, tânăr, fiu’. Tomici-Andronache OD reduc explicația la *fiu*. N. fam. ung. *Fiú* (<*fiú*) este atestat din 1413 (vezi Kázmér).

FIZEDEANU (PACJ 118, PATM 91) poate proveni din *fizedean< (prin reducerea grupului consonantic *șd* la *d*) *fizeșdean ‘persoană originară din *Füzesd* [= rom. Fizeș HD].

FIZI, explicat de Iordan DNFR din „ung. *füz* ‘pășune’; cf. și rus. *Fizul’*”, este ung. *Füzi*, atestat din 1430, provenit din *füzi* ‘persoană originară din Füz (Ungaria)’ (Kázmér). Pentru ung. *ü* > rom. *i*, vezi Király *Contacte* 153.

ABREVIERI

adj.	= adjectiv
bg.	= bulgar(ă)
cf.	= (lat.) <i>confer</i> ‘compară’
dim.	= diminutival
fr.	= francez(ă)
germ.	= german(ă)
gr.	= gre(a)c(ă)
it.	= italian
lat.	= latin
<i>loc. cit.</i>	= locul citat
magh.	= maghiar(ă)
n. b.	= nume de bărbat
n. fam.	= nume de familie
n. top.	= nume topic
pol.	= polonez
rus.	= rusesc
rom.	= românesc
s. v.	= (lat.) <i>sub voce</i> ‘sub cuvânt
sb.	= sârb(ă)
sl.	= slav(ă)
suf.	= sufix
ucr.	= ucrainean
ung.	= ungurescul
v.	= vezi
var.	= variantă

BIBLIOGRAFIE

- Băcescu, Mihai C., *Păsările în nomenclatura și viața poporului român*, [București], Editura Academiei Republicii Populare Române, [1961].
- De Felice, Emidio, *I cognomi italiani*, Bologna, Società Editrice Il Mulino, 1980.
- De Felice, Emidio *Dizionario dei cognomi italiani*, Torino, Il Gazzettino, 1996.
- Densusianu, Ovid, *Graiul din Țara Hațegului*, București, Socec, 1915.
- Fleischer, Wolfgang, *Die deutschen Personennamen. Geschichte, Bildung und Bedeutung*, Berlin, Akademie Verlag, 1968.
- Frâncu, Teofil, Candrea, George, *Români din Munții Apuseni (Moșii)*, București, Tipografia Modernă Gr. Luis, 1888.
- Grković, Milica, *Rečnik ličnih imena kod Srba*, Beograd, Vuk Karadžić, 1977.
- Herbil, Ioan, *Antroponimie oficială la ucrainenii maramureșeni*, Cluj-Napoca–București, Casa Cărții de Știință, Editura RCR Editorial, 2019.
- Ilčev, Stefan, *Rečnik na ličnite i familni imena u bălgarite*, Sofia, Izdatelstvo na Bălgarskata Akademija na naukite, 1969.
- Iordan, Iorgu, *Dicționar al numelor de familie românești*, București, Editura Științifică și Enciclopedică, 1983.
- Király, Francisc, *Contacte lingvistice. Adaptarea fonetică a împrumuturilor românești de origine maghiară*, Timișoara, Editura Facla, 1990.
- Lajos, Kiss, *Földrajzi nevek etimológiai szótára*, negyedik, bővített és javított kiadás, I, II. Budapest, Akadémiai Kiadó, 1988.
- László, Murádin, *Erdélyi magyar családnevek*, Nagyvárad, Europrint Könyvkiadó, 2005.
- Loșonți, Dumitru, *Nume de familie provenite de la nume de localități (I)*, în „Cercetări de lingvistică”, XXIX, 1984, nr. 1, pp. 48–55.
- Miklós, Kázmér, *Régi magyar családnevek szótára XIV–XVII. század*, Budapest, Magyar Nyelvtudományi Társaság, 1993.
- Mocanu, Nicolae, *Adjectivul flor (<lat. florus) și derivatele sale*, în „Cercetări de lingvistică”, Cluj-Napoca, XXI, 1976, nr. 2, pp. 189–198.
- Mocanu, Augustin, *Nume de persoane în județul Ialomița*, Slobozia, Editura Helis, 2009.
- Pașca, Ștefan, *Nume de persoane și nume de animale în Țara Oltului*, București, Monitorul Oficial și Imprimeriile Statului. Imprimeria Națională, 1936 (Academia Română. Studii și cercetări, XXVI).
- Pătruț, Ioan, *Studii de onomastică românească*, Cluj-Napoca, Editura Clusium, 2005.
- Petrovici, Emil, *Studii de dialectologie și toponimie*, București, Editura Academiei, 1970.

- Pitiriciu, Silvia, *Derivate cu bază toponimică (Literale D, E, F)*, în *The Proceedings of the European Integration – Between Tradition and Modernity Congress*, Târgu-Mureș, Editura Universității „Petru Maior”, Volume Number 6, 2015, pp. 210-217.
- Suciu, Coriolan, *Dicționar istoric al localităților din Transilvania*, I, [București], Editura Academiei Republicii Socialiste România, 1967.
- Svoboda, Jan, *Staročeská osobní jména a naše příjmení*, Praha, Nakladatelství Československé Akademie Věd, 1964.
- Taszyckiego = *Słownik staropolskich nazw osobowych*. Pod redakcja i ze wstępem Witolda Taszyckiego, tom. II, zeszyt 1, Wrocław–Warszawa–Kraków, 1968.
- Tomici, Mile, Andronache, Persida, *Onomasticon dobrogean. Nume de familie*, București, Editura Stephanus, 2005.
- Tomici, Mile, *Onomastica sârbilor și a croaților din România (Nume de persoane și nume de locuri)*, București, Editura Academiei Române, 2006.

SIGLE

- ALR II SN II = *Atlasul lingvistic român* [II], serie nouă, vol. II, [București], Editura Academiei Republicii Populare Române, 1956.
- DA = *Dicționarul limbii române* [publicat de Academia Română, sub redacția lui Sextil Pușcariu], București, 1913–1949.
- DFNFM = Ștefan Vișovan, Mircea Farcaș, Sorin Mihai Frânc, Sorin S. Vișovan, Maria Vișovan, Simona Farcaș, *Dicționar de frecvență a numelor de familie din Maramureș*, Baia Mare, Editura Universității de Nord, 2007.
- DGDS = Ion Ionică, Maria Marin, Anca Marinescu, Iulia Mărgărit, Teofil Teaha. Coordonator: Maria Marin, *Dicționarul graiurilor dacoromâne sudice*, I–III, București, Editura Academiei Române, 2009–2011.
- DMR = *Dicționar maghiar-român*, volumul I, A–J, București, Editura Academiei Române, 2010; volumul II, K–ZS, București, Editura Academiei Române, 2011.
- DOR = N. A. Constantinescu, *Dicționar onomastic românesc*, [București], Editura Academiei Române, 1963.
- LADJ = *Lista abonaților la serviciul telefonic din municipiul Craiova și județul Dolj* 1978.
- LATB = *Lista oficială a abonaților telefonici București și Județul Ilfov* 1998.
- MDA = *Micul dicționar academic*, I–IV, București, Editura Univers Enciclopedic, 2001–2003.
- PAAB = *Cartea de telefon Pagini albe Alba* 2005–2006.
- PAAG = *Cartea de telefon Pagini albe Argeș* 2003–2004.
- PAAR = *Cartea de telefon Pagini albe Arad* 2008–2009.
- PABH = *Cartea de telefon Pagini albe Bihor* 2009–2010.

- PABN = *Cartea de telefon **Pagini albe** Bistrița-Năsăud 2009–2010.*
- PABR = ***Pagini aurii** Brăila 2001–2002.*
- PABV = *Cartea de telefon **Pagini albe** Brașov 2009–2010.*
- PACJ = *Cartea de telefon **Pagini albe** Cluj 2004–2005.*
- PACS = *Cartea de telefon **Pagini albe** Caraș-Severin 2008–2009.*
- PACT = *Cartea de telefon **Pagini albe** Constanța*
- PAHD = *Cartea de telefon **Pagini albe** Hunedoara 2006–2007.*
- PAIS = ***Pagini aurii** Iași 2001–2002.*
- PAMS = *Cartea de telefon **Pagini albe** Mureș 2006–2007.*
- PASB = *Cartea de telefon **Pagini albe** Sibiu 2005–2006.*
- PASM = ***Pagini aurii** Satu Mare 2002–2003.*
- PATM = *Cartea de telefon **Pagini albe** Timiș 2007–2008.*
- PAVR = *Cartea de telefon **Pagini albe** Vrancea 2006–2007.*
- SCOL = „Studii și cercetări de onomastică și lexicologie” (SCOL), Craiova.